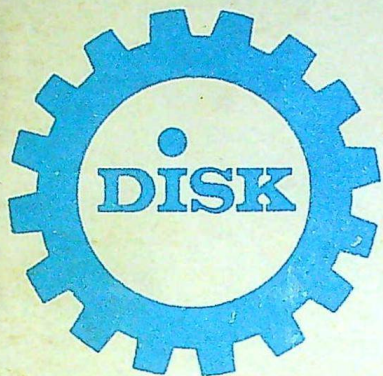
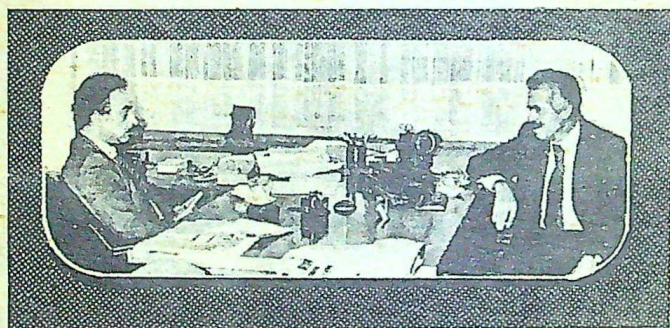

DİSK Genel Başkanı
ABDULLAH BAŞTÜRK'ün
Sorulara Yanıtları

İSTANBUL
1978

DİSK Yayınları
No. 23

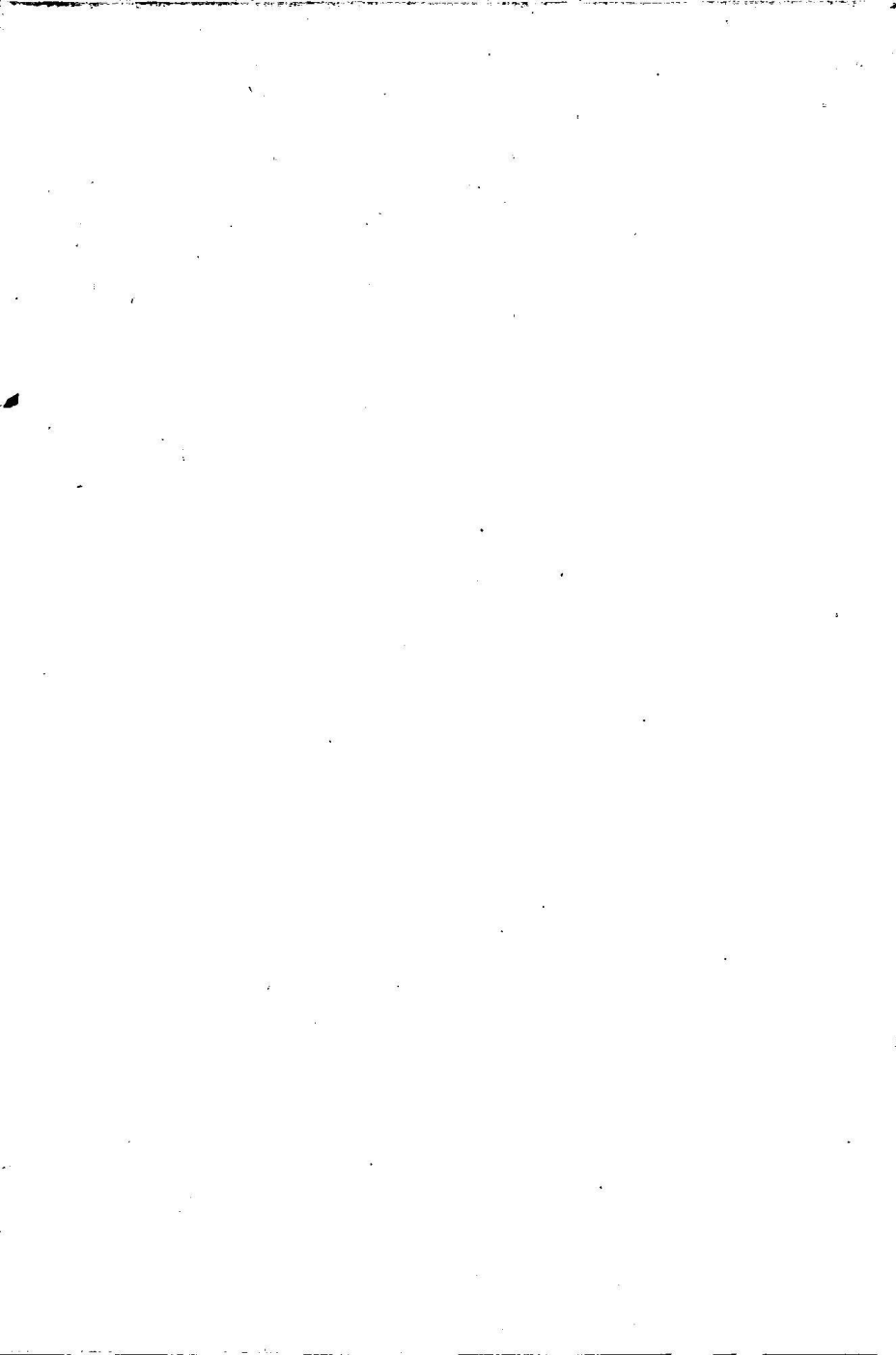
Bu yayınıımızda yer alan sorular ve yanıtlar, Mil - liyet Gazetesi Genel Ya - yın Müdürü Sayın ABDİ İPEKÇİ' nin DİSK Genel Başkanı Sayın ABDUL - LAH BAŞTÜRK'le yaptı - ğı konuşmada yer almış - tır.

-Milliyet, 16.1.1978-

Istanbul - 1978

Dizgi : Türkiye Gıda-İş Ofset Tesisleri
Baskı Tarihi :28.2.1978

DİSK : Londra Asfaltı, Merter Sitesi,
Sendikalar Binası, K.5 Bayrampaşa-Istanbul

her hafta bir sohbet

Milliyet Genel Yayın Mü -
dürü İpekçi soruyor, DİSK
Genel Başkanı Baştürk ya-
nıtıyor

İPEKÇİ - Efendim, DİSK'in Genel Başkanlığı 'nda
değişiklik oldu ve Sayın Türkler'in yerine siz geldiniz.
Genel Başkanlıktaki bu değişiklik, DİSK' in yönetimini
de etkileyecek mi ?

BAŞTÜRK - DİSK Genel Başkanlığını 11 yıldır Sa-
yın Türkler sürdürüyordu. Yürütme Kurulu'nun içeri -
sinde patlak veren ideolojik, politik ve ekonomik tar -
tışma ve burada uygulanacak yöntemler konusunda çıkan
anlaşmazlık sonucu, bildiğimiz sürtüşmeler başlamıştı.
Ve bu sürtüşmelerin sonucunda da D İ S K olağanüstü
kongreye gitme kararı almıştır. Olağanüstünün getirdi-
ği koşullar içerisinde yapılacak bir Genel Kurul'da, is -
tenilen sonuç sağlanamayacağını düşünen Genel-İş Sen -
dikası ve diğer bir kaç kuruluş, Sayın Türkler ve di-
ğer yöneticilerle görüşmelerde bulunarak bir ay sonra
yapılacak olağanüstü Genel Kurul yerine, daha olağan
şartlarla erken olağan Genel Kurul yapılması önerisin-

de bulunduk ve sonuçta taraflar bir noktada uyuşarak , olağan koşullarla Genel Kurul'a gittik. Genel Kurul öncesi ve içinde, yönetimde ikiye ayrılan yürütme ve sendikalar arasındaki uyumsuzluğu bir noktada düğümlemek için hayli çaba gösterdim. Fakat sonuçta, Sayın Türkler ' in başkanlığında DİSK'i bir bütün olarak kongreden çıkarma olasılığı bulunamaması sonucu, DİSK Genel Başkanlığı'na aday olmak mecburiyetinde kaldım. Ve böyle şerefli, bunun yanında sorumlulukları olan görevi , bildiğiniz gibi kongre bana tevdi etti...DİSK'in amacında kullanılacak araçlar ve bu araçların hangi doğrultuda geliştirilip, hangi ilkeler açısından başarı ile uygulanabileceğini, meydana gelen Yürütme Kurulu'muz, planlı bir biçimde programa ve ilgili kurulların kararına bağlayacaktır.

İPEKÇİ - Nedir söz konusu kararlar ?

BAŞTÜRK - Daha çok tüzükte belirlenen amaç için, yine tüzükte saptanan ilkelerin hayata geçirilebilmesi için, DİSK içinde bir çalışma programı hazırlanmaktadır.

İPEKÇİ - Buna bir somut örnek verebilir misiniz ?

BAŞTÜRK - Bunun en somut örneği, geniş tabanlı bir eğitim çalışmasını, bu arada örgütsel çalışmaların ihtiyaçlara cevap getirebilecek ölçüde ve düzeyde programlaştırılması .

İPEKÇİ - Eğitim bakımından...

BAŞTÜRK - Hem eğitim bakımından, hem örgütlenme bakımından. O nedenle DİSK'te ilkeler olarak saptananların hayata geçirilebilmesi için ilkeler doğrultusunda yeni yöntemlerle çalışmaları hızlandırmak ve onları işçi sınıfımızın özlemlerine, onların ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzeye çıkarmak için biz yönetimde bulunuyoruz.

İPEKÇİ - Şu halde yönetimde köklü bir değişiklik değil, ancak çalışmaları daha pratik sonuca götürecektir.

bir yönetim değişikliği söz konusu . Böyle değerlendirilebilir mi yaptığınız açıklama ?

BAŞTÜRK - Şöyle söyleyebilirim. Yönetimde, bilhassa yürütmeye yapılan değişim sonunda 4 arkadaşımız Yürütme Kurulu'ndan ayrılmış, 7'nin 3'ü görevlerinde kalmışlardır. Diğer 4 arkadaşımız da DİSK'in bugüne kadar oluşturduğu politikaların, kararların içinde sorumluluk taşımış ve bu kararların oluşturulmasına da katkıda bulunmuş arkadaşlarımızdır ve her biri de bildiğiniz gibi sendikalarının genel başkanları idi. Dolayısıyla DİSK'in çok uzağından, çok yeni ve az tecrübeli bir yürütme değil, DİSK'in bağlı kuruluşlarında uzun yıllar yöneticilik yapmış ve bu konularda yetişkin arkadaşlarımızdır. O nedenle, yürütme değişmiştir 4'ü ile, fakat bu değişiklik DİSK'e yeni bir kan ve daha verimli çalışmaları getirecek bir nitelik kazandırmıştır.

İPEKÇİ - Bu yürütme değişikliği, pratikte bir tutum değişikliğine yol açabilir mi ?

BAŞTÜRK - Hayır. Temelde hiç bir değişime yol açmaz.

İPEKÇİ - Açıklamalarınızın başında bazı ilkelere değindiniz. Bu ilkelerin doğrultusunda, daha pratik sonuç alacak çalışmalardan söz ettiniz. O ilkeleri tekrarlayabilir misiniz, nelerdir o ilkeler ?

BAŞTÜRK - Bizim tüzüğümüzün temel ilkeler bölümü şöyle tanzim edilmiş: İşçi sınıfımızın sorunları, tam bağımsızlığa kavuşmuş toplumcu bir düzende çözümlenir... Bunun ekonomik alanda birinci adımı emekten yana, emekçilerin yönetimine ve denetimine doğru - dan doğruya katıldığı planlı bir devletçilik sistemidir, deniyor. Yine bu ilkelerimizin içinde, işçi sınıfının devrimci bir niteliğe erişmesi ve bilinçlenmesi, ancak yurt ve dünya olaylarının emekçiler açısından ve bilimsel yoldan değerlendirilmesine bağlıdır. Bilim, işçi sınıfının en önemli mücadele aracıdır. Yine ilkelerimizin bir

tanesinde, devletçiliği böyle tarif ettikten sonra, çelik makina sanayii ile enerji kaynakları gibi sanayinin kilit noktalarının genellikle ağır sanayinin, madenciliğin ve büyük ulaştırma, ihracat, ithalat işlerinde, bankacılık ve sigortacılığın Anayasa'da öngörülen ilkeler içinde devlet eliyle yürütülmesi gereklidir dendiikten sonra, bu alanlarda özel sektör yardımcı durumdadır, deniyor. Yine emekçilere insan onuruna uygun bir hayat seviyesi sağlamak ve bu seviyeyi devamlı olarak yükseltmek, işsizliği ortadan kaldırmak, ancak devlet eliyle yürütülecek hızlı bir sanayileşme ile mümkündür. Ancak devlet eliyle yürütülen bu sanayileşme ve işletmelerin devletleşmesi ve en ileri tekniklerin kullanılması işçilerin yönetime fiilen katılmaları ile mümkündür.

İPEKÇİ - İşyerleri yönetimi mi, devletin yönetimi mi mi burada ?

BAŞTÜRK - Tabii işyerlerinin yönetimi. Bu arada yine böylesi bir devlet - insan ilişkisini amaçlayan tüzüğümüz, işçi sınıfımızın bilinç düzeyinin geliştirilmesini, örgütsel bütünlüğünün bu özde pekiştirilmesini ve diğer demokratik kitle örgütleri ile işbirliği geliştirilerek, diğer aydın ve emekçi kesimlerinin de bizimle, bizim temsil ettiğimiz işçi sınıfı ile aynı amaçta, belirlenen yöntemlerle müşterek hareket edilmesini, bunun koşullarının sağlanmasında da diyalogun bu yürütmece sürdürmesine karar vermiştir.

İPEKÇİ - Efendim bu ilkelerin ve o ilkelere dayanılarak varılması öngörülen hedeflerin yorumlanmasında bazı değişik vaziyet alışlar söz konusu galiba. Bu vaziyet alışlarda da bazı belli ideolojiler etkilerini gösteriyor. Bu yalnız DİSK için değil, DİSK dışında da her toplumcu, ilerici kuruluş için söz konusu... Demek istediğim şu : Tam bir uyum içerisinde herkes aynı görüşte birleşmiyor ve farklı yorumlar, farklı vaziyet alışlar ortaya çıkıyor. Böyle bir olayın DİSK içinde de

oluştugu gözlemi yapıldı, ileri sürüldü. O açıdan DİSK'in durumunu nasıl açıklarsınız. Fraksiyonlar sorunu nedir ?

BAŞTÜRK - Sorunuzu şöyle anlayabilir miyim? Çeşitli partiler, özellikle sol partiler ve akımlar karşı - sındaki durumumuz, tutumumuz nedir ?

İPEKÇİ - Evet, bir bakıma böyle sorulabilir.

BAŞTÜRK - O zaman şöyle cevaplamak mümkün : DİSK bir sendikal örgüttür. DİSK'e bağlı sendikalara , insanlar siyasal kanaatları aynı oldukları için değil, fakat ekonomik çıkarları aynı olduğu için girerler. Bu nedenle DİSK doğal olarak, ekonomik çıkar bütünlüğünü ifade eder. Fakat siyasal görüş bütünlüğünü ifade etmez. Böyle olunca açıktır ki, DİSK'te çeşitli siyasal görüşte olan, çeşitli siyasal partilere kayıtlı kişiler bulunabilir. Bunu doğal karşılarız. Böyle bir durum DİSK'in ekonomik örgüt olarak bütünlüğüne bir halel getirmez.

İPEKÇİ - Teorikman getirmez, getirmemesi gerekir de. Pratikte de öyle oluyor mu acaba ?

BAŞTÜRK - Şimdi göreceğiz. Zaten bugün fiilî durum da budur. Soldaki bütün partiler ve akımlar DİSK içinde bir arada bulunmaktadır. Pratiğimiz bu.

İPEKÇİ - Ama bu bir yerde bulunuş, son dönemlerde birtakım sorunlar yaratmadı mı ?

BAŞTÜRK - Bu sorun olarak gördüğünüz husus, daha evvelki yönetimin, yürütmenin bir ölçüde kendileri dışındaki siyasal kuruluşlarla ilişkisi olan bazı bir, ikiyi geçmeyen sendikanın DİSK'ten uzaklaştırılması ve o yöneticilerin yönetimden uzaklaşmış olması ise, bu arı zidir, mücerret siyasal ve ideolojik ayrılık nedenine değil, örgüt içindeki birtakım sürtüşmelerin ve sürtüşmelere neden olan birleşmelerde-aynı işkolunda birden fazla sendika, tüzük gereği olamayacağı için bazı sendikalarımızın bu konuda koydukları tavırların ve yürütme kurulu, yönetim kurulu kararlarına uymaması sonucun-

da böyle görünmüştür. Bu arada da bir ölçü içerisinde bir belli siyasal fraksiyon DİSK içinde fazla rijit . görülmüş ve bazı siyasal partilerin üyesi veya yöneticisi durumunda olanlara karşı bir ölçüde yönetim ortaklığı ve yürütme beraberliği göstermemiş oluyor. O nedenle bizim yürütme kurulumuz ve yönetim kurulumuz hiçbir fraksiyonun ve siyasal partinin DİSK'in içinde etkenlik sağlamaya dönük faaliyetlerine müsamaha gösterilmeyecektir. Kendi içinde ve bütünlüğünde bağımsız, diğer kuruluşların bağımsız -lıklarına da saygılı olacaktır.

İPEKÇİ - Bu açıklamalarınızdan şu sonuç çıkarılabilir mi Sayın Baştürk ? DİSK'in içerisinde değişik sol görüşlerin ve değişik sol partilere üye kişilerin bulunması, o partilerin görüşlerinin temsil edilmesi bir bakıma doğaldır. Bunda olağanüstü bir durum yoktur ve bunda DİSK'i parçalayacak bir potansiyel de yoktur. Daha doğrusu belki de olmamalıdır, demek istediniz. Sizin rolünüz bu değişik görüşleri, fraksiyonları, eğilimleri, sentezci bir yaklaşımla DİSK'te bağdaştırmak. Bu şekilde bir ifadeyi kabul eder misiniz , yani amacınız bu mudur ?

BAŞTÜRK - Sorunuz şu mu, Abdi Bey. DİSK içinde değişik siyasal görüşlere sahip taban ve yönetimin politik parti seçiminde beraber olmamalarına rağmen, ideolojik beraberlikte olabilmeleri DİSK'çe sağlanabilir mi ?

İPEKÇİ - Yani sizin amacınız bu mu olacak ?

BAŞTÜRK - Benim amacım, bizim yürütmenin amacı, en azından ideolojik beraberliği sağlayabilmeye yönelik olacaktır.

İPEKÇİ - Bunu başarabileceğinize güveniyor musunuz ?

BAŞTÜRK - İnaniyorum.

İPEKÇİ - Nerden doğuyor bu inancınız ?

BAŞTÜRK - İşçi sınıfımızın bilinci ve bu bilinçle yönetime yapacağı etki bizim için en büyük dayanaktır.

İPEKÇİ - Bu şekilde belirttiğiniz politikanız, Türkiye'deki siyasal olaylar karşısında, gerektiğinde belirli bir partinin desteklenmesi yahut belirli partilerin karşısına çıkılması gibi siyasal bir vaziyet alışı da yönelebilir mi ?

BAŞTÜRK - Bu geçmiş dönemde de Türkiye'nin koşulları ve Türkiye'de özgürlükçü bir düzenin sürdürülmesi ve bunun yanında işçi sınıfının taleplerine en yakın görünen Cumhuriyet Halk Partisi'nin desteklenmesinde, DİSK'in 5. Kongresinde alınan bir karar sonucu, o günden bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partisini destekleme yönünde bu politika yürütülmüştür ve yetkili organ kararları da bunu böyle belirlemiştir. Bundan sonrasını şartlarına göre, DİSK'in yetkili organları yeniden değerlendirebilir.

İPEKÇİ - Efendim, bazı ülkelerde sendikalar, işçi konfederasyonları kendi partilerini kendileri oluşturma yoluna gitmişler. DİSK için böyle bir proje gündemde bulunabilir mi, bugün veyahut yarın ?

BAŞTÜRK - Sorunuzu şöyle anlayabilir miyim Abdi Bey: Yani DİSK olarak yalnız ekonomik değil, politik mücadele de yapacak mısınız, politik faaliyetlerde bulunacak mısınız ?

İPEKÇİ - Evet. Bu biraz daha genelleştirmiş oluyor sorumu. Ben, aslında zaten böyle bir politik faaliyetin içindesiniz varsayımından hareket ettim, onu daha ileri, daha somut bir noktaya götürüp götürmemeyi düşünüp düşünmediğinizi, yani bir parti olarak örgütlenme söz konusu olabilir mi ayrıca DİSK'in dışında ?

BAŞTÜRK - Buna kesin cevabım hayır. Böyle bir şey söz konusu değildir. Siyasal mücadele başka şey, siyasal etkinlik başka şeydir. Siyasal mücadele iktidar için yapılan mücadeleye denir. Siyasal mücadele ya panlar başarılı olurlarsa, siyasal iktidara gelirler. Bunun aracı örgütü siyasal partidir, sendika veya sendi -

kalar değildir...DİSK işçi sınıfının sendikal örgütü olarak siyasal konularda etkin olmaya çalışabilir. Ama, siyasal mücadele yani doğrudan iktidar mücadelesi yapmaz. Bunu ancak işçi sınıfının siyasal örgütü yapar. Bunun içindir ki biz, işçi sınıfının siyasal partisinin kurulması ve serbestçe faaliyet gösterebilmesini yasaklayan 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını istiyoruz. Bu bizim anatüzüğümüz ve onun yanında kongremizin aldığı karar tasarıları ile belgeye bağlanmıştır, vazgeçemeyeceğimiz taleplerimizin başında gelmektedir... Yani, DİSK bir siyasal parti değildir, siyasette etkinlik sağlamanın her çeşit girişimini yapar, fakat siyasal partilerde olduğu gibi iktidar ve devlet yönetimi arayışı içinde olamaz.

İPEKÇİ - Uluslararası sendikal ilişkileri hakkın da ne düşünüyorsunuz ?

BAŞTÜRK - Bütün dünya işçileri kardeşler. Hele çağımızda çokuluslu şirketlerin varlığı ve bunların çeşitli memleketlerde işçilere karşı aynı baskı ve sömürü politikasını sürdürmeleri uluslararası işçi sınıfı dayanışmasına daha büyük bir güncellik ve önem kazandırmıştır. Buna paralel olarak DİSK'in de uluslararası ilişkilerinde son yıllarda büyük bir gelişme olmuştur. Halen hem kapitalist, hem sosyalist memleketlerin sendikalarıyla ve çeşitli eğilimlerdeki uluslararası sendikalarla ilişkilerimiz vardır. Bunları geliştirmekte devam edeceğiz. Bunda yarar görüyoruz. Sermaye dünya çapında bütünleşiyor, biz de onların karşısına aynı şekilde çıkmalıyız.

İPEKÇİ - Efendim, özellikle işveren çevrelerinde yaygın kanı, DİSK'in sadece sendikal bir örgüt, sadece işçilerin iktisadi ve sosyal haklarını savunan bir örgüt olmadığını, özellikle siyasal nitelikte bir örgüt olduğunu, savaşımını daha çok siyasal düzeyde ve siyasal amaçlara dönük bir biçimde yürüttüğü noktasında

toplanıyor. Bu birinci iddiaya dayanarak da, şimdi belirttiğiniz istekler ele alınıyor. Yani, 141 ve 142. maddelerin kaldırılması, dolayısıyla Türkiye'de halen yasak sayılan, fakat bir çok Batı demokrasilerinde böyle bir yasağa tâbi tutulmayan komünist partisinin kurulması özgürlüğünü savunmanız da, bu siyasal amacınızla birleştirilerek DİSK'in ileride bir komünist partisinin oluşturulmasını sağlamak, desteklenmesini sağlamak gibi bir amaç güttüğü iddiası ortaya atılıyor... Bu görüşler hakkında düşünceleriniz nedir ?

BAŞTÜRK - Hemen söyleyeyim. Özgürlükçü demokratik düzenden bizim anladığımız, bugün Türkiye'de fiilen var olan faşist parti faaliyet gösterebilirken, öte yandan 141, 142 ile toplumcu, sosyalist ve işçilerin kurup yönetebilecekleri bir partinin kurulması yasaklanmış oluyor... Bunu önce demokratik bulmuyoruz, sonra işçi sınıfının siyasal oluşumuna peşinen konan ve anti-demokratik bir baraj olarak görüyoruz. Şunu söylemek istiyorlarsa doğrudur: İşçi sınıfının bilimi Marksizmdir. Bu doğrultuda yapılan eğitsel ve örgütsel çalışmaların siyasal olduğunu iddia ediyorlarsa elbette bunun içerisinde siyasal bilinç, sınıf bilinci ile birlikte gelişiyor... Dolayısıyla Türkiye'de bilinçlenen işçi sınıfı, bir gün kendi siyasal parti kurmasının kararına varırsa bundan daha doğal olanı da yoktur, kapitalistler, parababalaları kendi aralarında toplanıp siyasal parti kurma hakkını ellerinde tutarlarken, işçi sınıfına bu hakkı tanımıyoruz demeleri, aslında demokrasiye de, insan haklarına da inanmadıklarını belirliyor. O nedenle bu konuda başkaca bir tarif yapmak istemiyorum.

İPEKÇİ - Efendim, bunun yanısıra yine ileri sürülen iddialardan bir bölümü de siyasal amaç güttüğünüz için, sendikal savaşınızı bu amaç doğrultusunda sürdürdüğünüz ve işverenlerle anlaşmazlıklarınızı bu amaç doğrultusunda yarattığınızı, onlarla savaşımınızı

sert, katı ve zaman zaman kendi iddialarına göre, yasalardan dışına çıkan eylemlerle sürdürdüğünüz yolunda. Bu iddialara karşı cevabınız ne olur ?

BAŞTÜRK - Bizim sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışımızın somut görüntülerinin neler olduğunu soruyorsunuz gibime geldi... Biz sendikacılığı, toplu sözleşmelerin dar sınırları içerisinde görmüyoruz. Toplumsal hayatımızın diğer birçok yönleri ile de ilgilenir, bu konularda da etkili olmaya çalışırız. Çünkü, bir kere işçi sınıfının çıkarı sadece ücretten, yani ekonomik çikardan ibaret değildir. Kısaca, moral deyimi ile nitelenebildiğimiz daha bir çok çıkarları vardır... Gerçekten sağlık, eğitim, iç ve dış politika ve güvenlik gibi konularda da işçi sınıfımızı çok yakından ilgilendirilmektedir. En az ücret kadar ilgilendirmektedir bizi. Kaldı ki, toplu sözleşmelerde elde etmiş olduğumuz ekonomik kazanımları koruyabilmemiz için de toplumsal hayatın bu diğer yönleri ile ilgilenmek, hükümetin bu konularda izlediği ekonomik ve sosyal politikalara müdahale etmek ve bunları etkilemek zorunluluğumuz vardır. Eğer işverenler ve belli kesimler bizim, soyut olarak toplu sözleşme ve işçinin günlük kazancı ve ekonomik durumu ile ilgilenmemizi istiyorsa, bu bizim değil, Türk-İş'in yapmakta olduğu sendikacılıktır -ki onu bize yakıştırılmaya ve bizi bu yola yöneltmeye hakları da yoktur.

Örneğin toplu sözleşmede bir ücret zammı alıyoruz. Diyelim bundan memnunuz. Fakat bir de bakıyoruz ki enflasyon geliyor ve bin güçlkle mücadele ederek elde ettiğimiz bu zammı, hatta daha da fazlasını alıp götürüyor. O halde ne yapmalıyız, hükümetin izlediği para politikasına karşı çıkmalıyız, onu bu konuda denetlemeliyiz.

Bugün canlı olan diğer bir örnek vereyim. Biliyorsunuz gelir vergisinde uygulanan bir asgarî geçim indirimi vardır. Bu, iki çocuklu evli bir işçi için ayda

510 liradır. Bu rakam 10-15 yıl önce tesbit edilmiştir . O zaman belki az çok bir anlamı vardı. Fakat bugün böyle bir indirimin hiç bir anlamı kalmamıştır. Aynı durum gelir vergisinin dilimleri için de söz konusudur . . . Yani işçi sınıfımız son yıllardaki enflasyon yüzünden bir de bu yönden önemli kayıplara uğramıştır. Örnekleri artırmak mümkündür. Örneğin dış politikada savaşçı bir tutum almak ve silahlanmaya hız vermek bizi çok ilgilendirir. Çünkü silahlanmanın ekonomik yükü de dönüp dolaşıp, en sonunda işçi ve diğer emekçi sınıfların sırtına yüklenir. Çünkü yegâne güç kaynağı değer yaratan bu sınıflardır. İşçi sınıfının barışçılığının temelinde bu ekonomik gerçek yatar. İşte bütün bu nedenlerle biz DİSK olarak, yani işçi sınıfımızın ekonomik örgütü olarak, çalışmalarımızı yalnız işverenlerle toplu sözleşme yapmakla sınırlayamayız. Bunun yanı sıra toplumsal hayatımızın her yönüyle ilgilenir ve buralarda da işçi sınıfının çıkarları açısından etkin olmaya çalışırız.

İPEKÇİ - Türk-İş'le ilgili görüşlerinizi, DİSK 'le Türk-İş arasındaki farkları ve ilişkileri ayrıca sormak istiyorum. Yalnız izin verirseniz, tekrar biraz önceki şoruma döneyim. Şimdi belirttiğiniz amaçları gerçekleştirmek için zaman zaman başvurduğunuz yöntemlerin, eylemlerin yasaları zorladığı, hatta yasaların dışına çıktığı iddiası var. Bunu da sormak istemiştım. Bu iddiayı nasıl karşılırsınız ?

BAŞTÜRK - Somut bir şey gösterebilir misiniz ? Örnek...

İPEKÇİ - Evet bazı direniş olayları oldu. Meselâ Devlet Güvenlik Mahkemeleri dolayısıyla, Yasaların sendikalara işçilere verdiği grev hakkının dışında bir hakkın kullanılması gibi tanımlandı bu eylemleriniz...

BAŞTÜRK - Şimdi şöyle anlıyorum sorunuzu, Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı işçinin direniş ve direnme gücünü ortaya koyması bazı çevrelerce "yasa dı-

şı" dır denilir. Böyle mi söylemek istiyorsunuz?

İPEKÇİ - Böyle alabilirsiniz soruyu evet. Bir rnek dediniz de. rnek olarak onu verdim...

BAŞTÜRK - Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasa - sının Meclislere veyahut da Devlet Güvenlik Mahkemesi Yasasının kamuoyuna sergilendiği tarihten Meclis'te bu konudaki müzakerelerin kesilmesi noktasına kadar ge - en süreyi sizinle beraber bir değerlendirirsek; satın alınmamış basın, devletin büyük organlarından Anayasa Mahkemesinin, Barolar Birliğinin, diğer ilerici bütün demokratik kuruluşların ilerici kamuoyunun ve parla - mentonun hemen yarısının böyle bir yasaya karşı olduğu gözlerimizin önüne sergilenmiştir. Doğarken l olan, l doğacağı biline biline Meclislere kadar getirilen bir yasanın karşısına çıkmayacak olan işçi sınıfı,kendi boy - nuna ipin takılmasını o günden kabul etmiş olacaktı. Bu - gün büyük bir gazetenin yönetmeni durumunda olan siz, o yasa çıkmış olsa idi, belki bugün benimle bu rpor - tağı yapamayacaktınız. Çünkü öylesine bir yasaydı ki , hkmetlerin işine gelmeyen ilerici her türlü dşn , ilerici her türlü eylemi, ilerici her türlü yazı ve be - yanı yine hkmetlerin kurdukları böylesi özel mahke - me önünde susturması isteniyor idi. Düpedüz faşizmin ta kendisiydi. O nedenle biz buna karşı çıktık, aynı du - rumla bir kere daha karşı karşıya kalırsak, bugünkü yasalar buna engel dahi olsa, aynı şeyi Türk işçi sınıfı yine yapacaktır.

İPEKÇİ - Evet. Ben Devlet Güvenlik Mahkemele - rinin bir örnek olarak sözünü ettim. Genelleştirerek di - yebilir miyiz ki bu açıklamalarınıza dayanarak, DİSK gerektiğinde, zorunlu bulduğu hallerde toplu sözleşme - lerin ve yasaların kendine vermediği bir direniş hakkı - nı da kullanabilir ?..

BAŞTÜRK - şimdi bir de doğa yasası diye, hep be - raber kabul ediyoruz bunu. Türk toplumunu geri gtre -

cek, özgürlükleri kısıtlayacak, örgütlenmeyi önleyecek böylesi yasalar gelirse, yine ona dünlerde olduğu gibi karşı çıkarız.

İPEKÇİ - Demin değindiniz Türk-İş'e, onu sormaya hazırlanıyordum. Türk-İş'le farklarınızı ve ilişkilerinizi nasıl görüyorsunuz ?

BAŞTÜRK - Güzel bir soru. Türk-İş'le aramızda kesin görüş ayrılıkları vardır. Evvelâ DİSK, sosyalist bir örgüttür. Yani ideolojik yönü belirlenmiş, kendi yetkili karar organlarında saptanmış bir örgüttür. Yine DİSK sınıf ve kitle örgütüdür. Dolayısıyla de sınıf sendikacılığı iddiasındadır. Tüzüğü böyledir, uygulamaları böyledir. Yani Türk-İş'le DİSK arasındaki en belirgin fark, ideolojik yönü berrak olan DİSK, ideolojik yönü olmayan, Türk-İş... Öte yanda Türk-İş'le yıllarca içinde yaşadığım politik yönsüzlüğün, renksizliğin, koku - suzlüğün, işçi sınıfı tabanını tedirgin etmiş olmasının sonucu idi. Ve bugün Türk-İş, kendi içinde bunun sancılarını yaşamaktadır. Örgüt bütün gözükmele beraber, yönetim beraberliği sağlanamamaktadır. O nedenle DİSK ile Türk-İş arasındaki farklılık, hepimizin de bildiği gibi, yeni de değildir, ötedenberi devam eden farklılıktır.

İPEKÇİ - Belirli konularda işbirliği, eylem birliği yapmanız söz konusu edilebilir mi ?

BAŞTÜRK - Meselâ demin söylediğim faşizmle mücadelede işbirliği yapabiliriz. Daha geniş kitle örgütleriye, ilerici örgütlerle 141 - 142, referandum konusu, bunun yanında lokavtın yasalardan çıkarılması gibi belli konularda işbirliği yapabiliriz, yapmalıyız. Bunun dışında onların düşünebilecekleri, toplumu ilgilendiren bir takım konularda da yine görüş ve eylem birliğini geliştirebiliriz.

İPEKÇİ - Bir de Halk Partisi ile ilişkileriniz zannediyorum önemli ve bir bakıma da güncellik kazanmış

oluyor. Gerçi siz daha önceki açıklamalarınızda CHP'nin desteklenmesi konusunda alınmış kararlardan söz ettiniz. Şimdi CHP, bugünlerde güvenoyu almaya hazırlanan bir hükümeti kurmuş ve programını açıklamış bulunuyor. Bu program ve hükümetiyle CHP'nin bugünkü iktidarına karşı almış olduğunuz kararlar doğrultusunda, veyahut onun dışında bir değişiklik söz konusu mu? Sanıyorum burada sizin özel durumunuz da bir özellik katıyor olaya. Siz kamuoyunda bugüne kadar Halk Partisi'nden milletvekili seçilmiş bir sendikacı olarak tanınıyorsunuz. Geçen dönemlere kadar bu görevle parlamentoda bulundunuz. Dolayısıyla Halk Partisi'yle özleştirme konusunda belki bu özelliğiniz de akla gelebilir... Bütün bu unsurları ele alarak DİSK'in şimdi kurulmakta olan Ecevit hükümeti karşısındaki tutumunu açıklayabilir misiniz?

BAŞTÜRK - Evvelâ özel durum dediğiniz, bana ait olan kısım. Ben uzun yıllar CHP'nin içinde il yönetiminde, işçi bürolarının kurulup geliştirilmesi görevinde, Parti Meclisi üyeliğinde, Merkez Yönetim Kurulu üyeliğinde ve yaklaşık 8 yıla yakın da milletvekilliğinde bulundum... CHP'nin üst düzeydeki yönetimi de, milletvekili seçildiğim seçim çevreleri de parlamento içinde birbirimizi tanıyan milletvekilleri de ve partinin pek çok yönetici kademeleri de benim bir sosyalist olduğumu bilirler idi. Bunu ben sanırım 1968 Genel İş Genel Kurulu'nda açıklamış ve kendimi böylece tanıtmayı vicdanî bir borç bilmiştim. Kendi Genel Kurulu'na karşı dahi... Kendi Genel Kurulu'na karşı bu kadar açık olan bir insan, elbette CHP içerisindeki politikaların da açık olacaktı. Bunu böylece zaman, mekân olanak gerektirdiğinde söylemiş ve açıklamış idi. O nedenle benim dışında da CHP'nin parlamento gruplarında, Senato gruplarında ve il, ilçe kademelerinde pek çok tanıdığım sosyalist arkadaşlarım vardır. O nedenle CHP'nin

geçmiş günlerinde zaten özgürlükçü demokratik düzen yanlısı olan sosyalistler, CHP'ye sizin de bildiğiniz gibi üye olmuşlardır.

İPEKÇİ - Affedersiniz bu "sosyalist"ler, mesela "ben sosyalistim" dediniz. Sizin sosyalizm anlayışınız ve öteki değindiğiniz arkadaşların sosyalizm anlayışı ile bugün Halk Partisi'nin kabul etmiş olduğu demokratik sol anlayışı arasında ne gibi farklar söz konusudur ?

BAŞTÜRK - Şimdi farkların tartışılması noktasına hiç gelinmedi, yahut da gelinemedi. Ancak biz bir parti üyesi olduğumuza göre, onun yetkili karar organlarının içinde, belli sorumluluklarımızla tavır koymayı, tercihlerimizi ona göre tanzim etmeyi partiye üye olurken peşinen kabul etmiş kişilerdik. O nedenle bu konuda bugün Kurultay kararlarıyla belirlenen demokratik sol-program dahil-sonradan seçim bildirgeleriyle oluşturulan politikalar, bir partiliyi nasıl bağliyorduysa, beni de bağliyordu. Diğer arkadaşlarım da sanırım aynı şeyi paylaşırlar. Bizim aramızda zaman zaman solun renkleri, tonları üzerinde bildiğiniz gibi gruplarda birtakım tartışmalar olmuştur. Onun ötesi zamana bırakılmıştır .. CHP, çok iyi bildiğiniz gibi, kitle partisidir, sınıf partisi değildir. Ve kitle partisi olmasına rağmen de ilk defa rahmetli Sayın İnönü'nün ortaya attığı "Ortanın solu" deyi mi üzerine sola doğru açılmaya başlanmış ve Bülent Bey'in döneminde de bu ortanın solu, demokratik sol bir içerikle kamuoyu önüne sergilenmiş bulunuyor. O nedenle yarı nların yönetimi, bunu hangi noktada, nasıl düğümle r onu bugünden tesbit etmek, yahut bu konuda bir yorum yapmak hakkını kendimde görmem ve kendimi yetkili saymam. Çünkü bugün DİSK gibi bir büyük kuruluşun başında, hiç bir kuruluşun içişlerine karışmama yı prensip edinmiş DİSK Genel Başkanı olarak bu konuda diğer siyasal parti ve devrimci, ilerici örgütlerin de bu konuda bizi saygı ile karşılayacaklarını düşünür -

yorum.

İPEKÇİ - Evet, sorumuzun kişisel yanını böylelikle cevaplandırmış oluyorsunuz. Ben bir de bugün kurulan Ecevit hükümeti ve programı karşısında DİSK'in alacağı tavrı sormak istemiştım.

BAŞTÜRK - Böyle bir görüşmede, bu soruyu et - raflıca cevaplandırmak olanağı yoktur. Kaldı ki, programı da gazetelerden çıkan özetinden daha bugün okudum. Bununla beraber, bazı noktalara kısaca değinmek isterim... Bizim DİSK olarak bazı temel taleplerimiz vardır. Bunları zamanında hükümete bildirmiş idik.

İPEKÇİ - Bu kurulmakta olan hükümete mi ?

BAŞTÜRK - Daha evvelki Ecevit hükümetine bildirildi. Bu hükümete de dün basın aracılığı ile duyur - duk... Kamuoyuna da her vesile ile sık sık açıklamış - ızdır. Bunların başlıcaları şunlardır: 141 ve 142. maddelerin kaldırılması, lokavtın yasaklanması, grev hakkına konulan kısıtlamaların kaldırılması, İş Kanunu'nun yeniden gözden geçirilmesi, tüm çalışanlara sendikalaş - ma ve toplu sözleşme, grev hakkının tanınması, bildiğim kadarıyla bu saydıklarım hükümetin yeni progra - mında yer almamaktadır. Ayrıca, hükümetin enflasyonu önlemek için alacağını söylediği önlemlerin ne olduğu programda gösterilmemiştir veya ben göremedim. Eğer bunlar IMF'nin istediği ya da onlara benzer önlemler olacaklarsa, bu enflasyondan kurtulmanın yükü, işçi ve diğ - ger emekçi sınıfların sırtına yüklenecek demektir. Hele ücretlerin dondurulması ya da aynı anlama gelecek diğ - ger önlemlere karşı DİSK olarak karşı çıkmak kadar ta - bii bir sonuç olmayacaktır.

İPEKÇİ - Acaba bu açıklamalarınız, bu hükümetin ve programının desteklenmeyeceği anlamında mı yorum - lanmalı ?

BAŞTÜRK - Hayır, bu hükümetin desteklenmekte olduğu, ancak saydığım bu konulara olabildiğince eğilip

sahiplik yapmasını istemekteyiz.

İPEKÇİ - Efendim, biraz önce değindiniz, bu IMF'nin kararları, ücretlerin dondurulması, benzeri tedbirler... Bunları benimsemeyiz ve karşı çıkarız, dediniz...

BAŞTÜRK - Ücretlerin dondurulması gibi ve bu bu arada enflasyonun ağırlığının emekçi ve işçi kesiminin üzerine yüklenmesi gibi bir sorunla karşı karşıya kalındığında doğal olarak DİSK buna karşı çıkacaktır. Bunu söylemek istedim.

İPEKÇİ - Bunu gayet açıklıkla belirttiniz... Bu beyanınıza dayanarak bir soru sormak istiyorum. Enflasyonun önlenmesi konusunda alınacak önlemler, IMF istedi diye değil, fakat belki iktisadi gerçeklerin zorunluğu gereği, her kesimden bazı fedakârlıklar istemeyi gerektirebilir. Bu arada işçi kesimi de söz konusu olabilir. Hiç şüphesiz belirttiğiniz gibi, enflasyonun bedelini ve ondan kurtulmanın çaresini yalnız işçi sınıfına yükleyecek önlemlere karşı çıkmanız en doğal hakkınızdır, hatta hakkınız değil, görevinizdir... Fakat bazı ülkelerde işçi partilerinin, sosyalist partilerin iktidarda olduğu bazı ülkelerde bu hükümetler, işçi sendikalarıyla yaptıkları görüşmeler sonucu, o işçi sendikalarının, işçi örgütlerinin kendiliklerinden, kendilerine düşen bazı fedakârlıklara diyelim, katlanmalarını sağlayabiliyorlar... Hiç şüphesiz böyle bir anlaşma, fedakârlığın yalnız işçi sınıfından istendiği hallerde söz konusu olamaz. Ama böyle bir durum, bugünkü hükümet döneminde söz konusu olursa, ona karşı nasıl bir tavır takınırsınız?

BAŞTÜRK - Şimdi söylediğiniz noktaya gelebilirmek için, hükümetimizin çözümlenmesi gereken bir başka ekonomik reçeteleri olmalıdır. Bunların uygulanması içinde eğer işveren kârlarından başlayarak topluma dönüştürülecek artık değerın geliştirilmesi ve ekonomik ihtiyaçların yeniden parasal imkânlarla, ithalat — ihracat rejimiyle iç içe gözden geçirilmesi sonucunda bize her-

hangi bir müracaat vaki olursa bunu yetkili organları -
mızda, o günün ekonomik kararları, tedbirleriyle bir -
likte müzakere edebiliriz. Ama bugünden birtakım var -
sayımlara dayanarak böyle bir peşin müspet veya menfi
herhangi bir şey söylemek sanırım yanlış olur...

İPEKÇİ - Efendim son olarak izin verirsiniz, gün -
cel bir olaya değinmek istiyorum. Biliyorsunuz bugün
birçok işyerlerinde sürdürülen lokavt ve grev eylemleri
var. Bunlar ekonomimizin bu güç döneminde Türkiye'ye
çok pahalıya maloluyor. Acaba bu olayların, uzlaşma ile
sonuçlandırılması konusunda siz Genel Başkanlığa gel -
dikten sonra hazırlandığınız herhangi bir girişim var
mı ?

BAŞTÜRK - Şimdi sorunuzdan şunu anlıyorum, Ma -
den-İş kolunda uzun süredir devam etmekte olan grev
ve lokavtlar var. Bu grevlerin bir kısmı iki seneye yak -
laşıyor. Fakat ağırlığı 7 aylık bir dönem içinde görülü -
yor. Biz konfederasyonuz. Maden-İş sendikamızın bu ko -
nudaki muhatabı, metal sanayii işverenlerinin oluşturu -
dukları MESS dediğimiz işveren sendikası. Bunların ara -
sında zaman zaman müzakereler olduğunu, bu grev ve
lokavtların, kalkmasına yakın bir noktaya vardığını öğ -
rendik, Zaman zaman da ilişkiler ve müzakereler aka -
mete uğradı, koptu. Son defa Maden-İş sendikamız yö -
neticilerinden bu konuda DİSK olarak bilgi istedik.

İPEKÇİ - Ne zaman ?

BAŞTÜRK - Tahminen bir hafta evvel yönetim de -
ğişikliğinin hemen akabinde. Kendileriyle yaptığımız gö -
rüşmelerde, müzakerelerin yeniden başladığı ve olum -
lu bir sonuca götürülmesi için taraflar arasında müza -
kerelerin devam ettiği söylendi. O nedenle biz DİSK ola -
rak müzakerelerin şu günlerde sonuca bağlanabileceği
ümidini taşıyoruz. Bize resmen sendikamız bu grev ve
lokavtların müzakerelerinin DİSK'çe yürütülmesi için bir
talepte bulunmadığı sürece, bizim kendilerinden böyle

bir talepte bulunmamız olanaksızdır, yanlıştır... Yine MESS'in de bilebildiğim kadariyle kendi üst kuruluşu olan İşverenler Konfederasyonuna bu konuda herhangi bir müracaatı yok ki, konfederasyon da bizimle herhangi bir ilişki kurma noktasına gelmiş olabilsin... Görebildiğim kadariyle müzakereler, grev ve lokavtların bitirilebilmesi amacı içinde sürmektedir, ama ne zaman, hangi şartlarla bitecektir, bugünden kesin bir bilgiye sahip olamıyoruz.

İPEKÇİ - Efendim, konuşmamızı bitirirken, izin verirsiniz tekrar siyasal noktaya dönelim. DİSK'in siyasi yelpazede yerini nasıl tanımlarsınız ve çoğulcu demokrasi kavramı karşısındaki düşüncesini nasıl açıklarsınız ?

BAŞTÜRK - DİSK olarak ilerici, devrimci...

İPEKÇİ - İlericiden kastınız ?

BAŞTÜRK - Devrimciden kastımız, yenileştirici, aşamaları kısa sürede tamamlayıcı... Demokratik... Demokratikten kastım da, sadece siyasal demokrasinin değil, ekonomik demokrasinin işlerlik kazanmasının, ezilen, horlanan ve sömürülen emekçi kesimlerinin siyasal, ekonomik güç sahibi olmaları ve buralarda etken olmalarını geliştiren toplum düzeninden yanayız... Bu bazı çevrelerce sizin söylediğiniz biçimde değerlendirilir. Biz toplumcu, ilerici demokrasi diyoruz.

İPEKÇİ - Yani çoğulcu demokrasiden yana mısınız ? Örneğin bazı sosyalist ülkelerde çoğulcu demokrasi yerine, yalnız sosyalist partilerin iktidarı yürür - lükte oluyor... Onu sormak istemiştim...

BAŞTÜRK - Bir şeyden yanayız. Kesinlikle bunu saptamayı ben de yararlı görüyorum. Türkiye'de sağ iktidar bir daha işbaşına gelmemelidir. Bu, bugünkü CHP gibi parti olabilir, yine ilerici bir parti olabilir. Bu, sosyalist parti olabilir. Ama hiç bir zaman geride bıraktığımız MC dönemlerinin iktidarlara gibi partiler Türkiye'

de bir daha işbaşına gelmemelidir. Biz bunun savaşını veriyoruz, bunun savaşımını da vermeye devam edeceğiz.

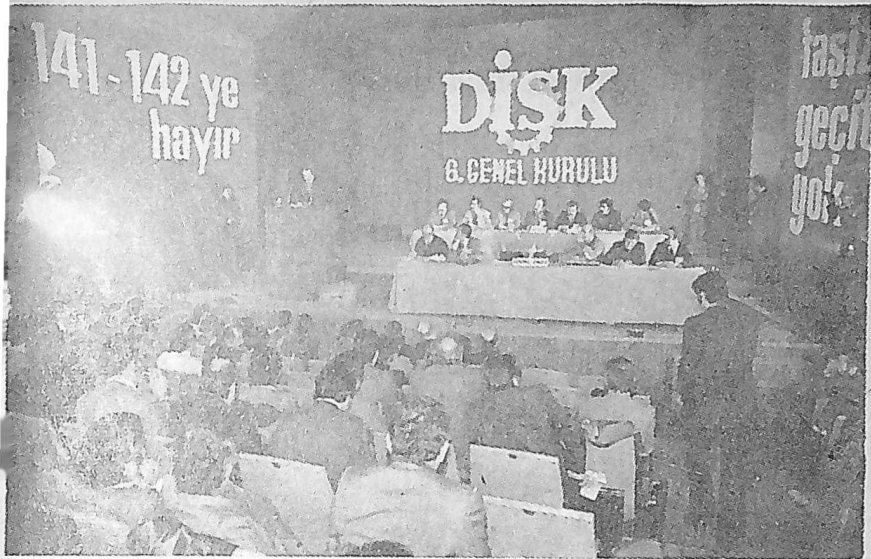
İPEKÇİ - Evet bu bir dilek midir, yoksa siyasal düzen o şekilde oluşturulsun ki, sağ partiler iktidara gelmesin gibi bir düşüncenin ürünü müdür ?

BAŞTÜRK - Zorlanarak oraya gelinemez. İşçi sınıfının, emekçilerin, köylülerin bilinçlenerek, sağın, geçmişteki tecrübelerden de esinlenerek, iktidara gelmeyecekleri doğrultuda siyasal tercih yapmalarıyla olur. Bunu sağlamak için DİSK, eğitsel, örgütsel çalışmalarını en etkin biçimde sürdürmenin kararında olacaktır...

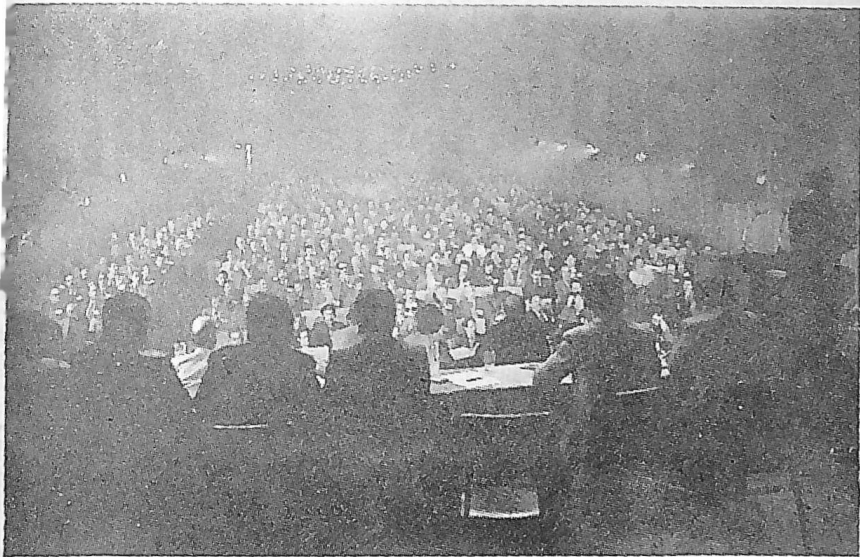
İPEKÇİ - Yani yasaklama yoluyla değil, bilinçlendirme yoluyla...

BAŞTÜRK - Demokratik yollarla...

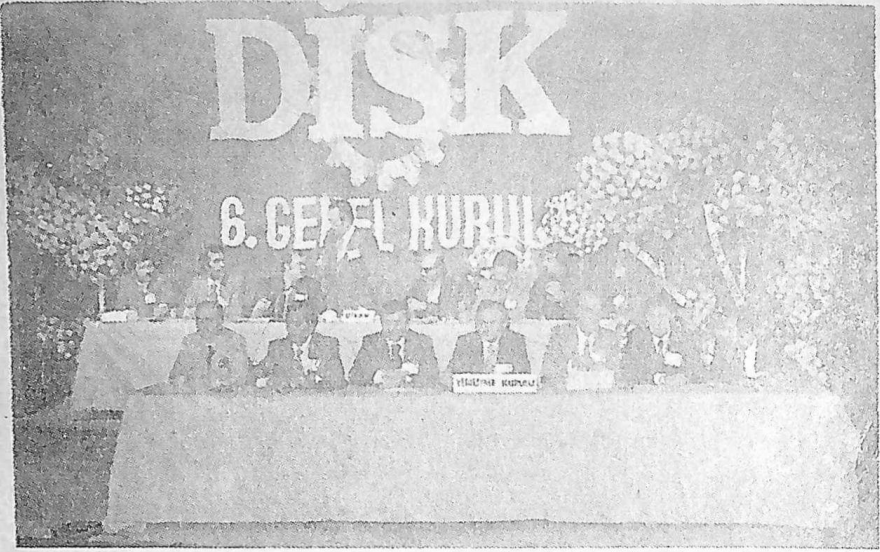
İPEKÇİ - Çok teşekkür ederim Sayın Baştürk...

DİSK VI. Genel Kurulu, çalışmalarına 22-28 Aralık 1977 tarihleri arasında, Harbiye Şehir Tiyatrosunda başladı.

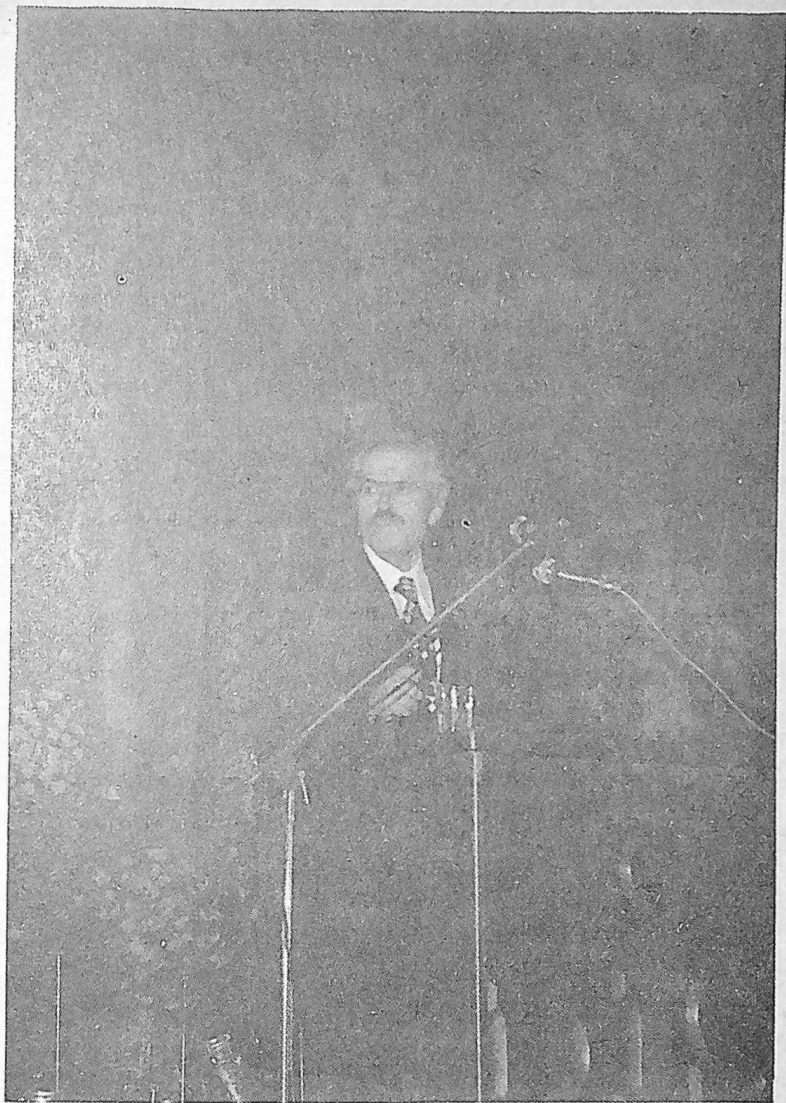
Genel Kurul'a katılan delegeler, toplantıyı izlerken.

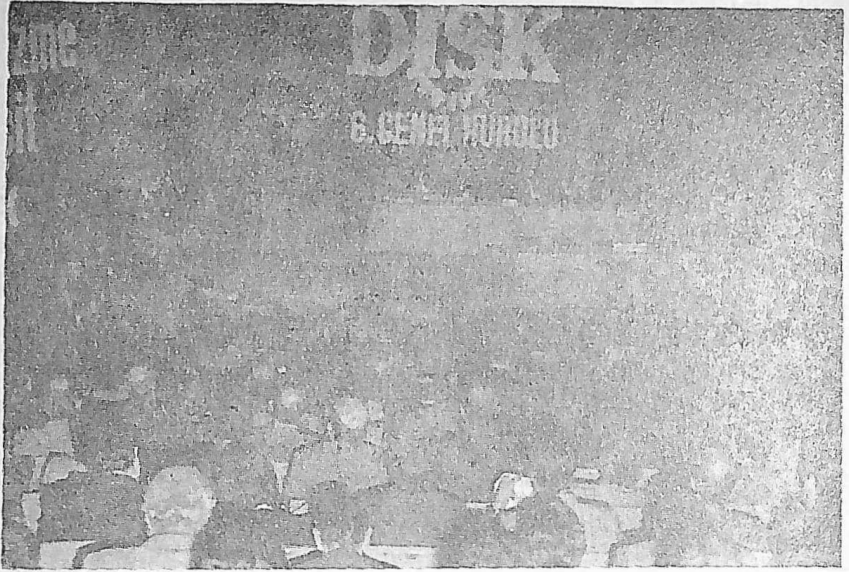
DİSK eski Yürütme Kurulu ve Divan, VI. Genel Kurulda çalışmalarını sürdürürken.

Genel Kurul da oylamaya katılan delegeler.

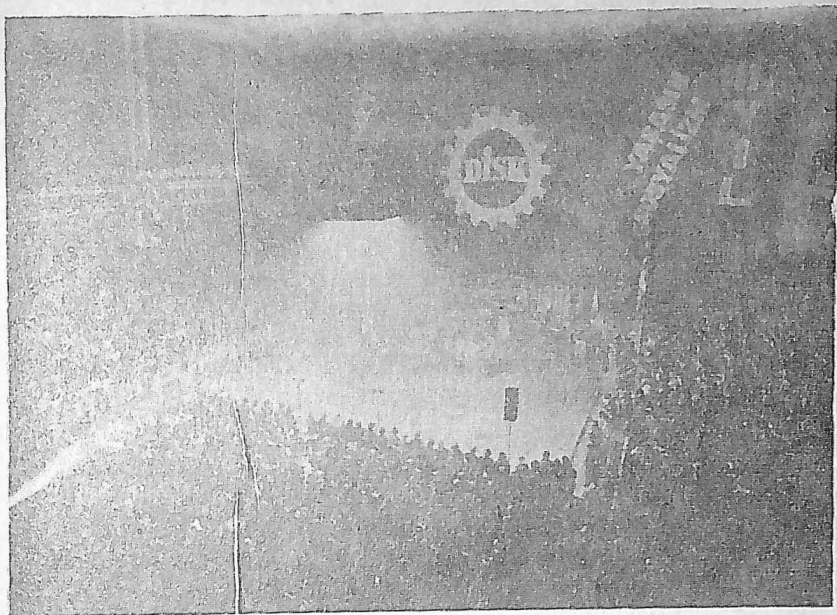
DİSK Genel Başkanı Abdullah BAŞTÜRK, Genel Kurulda konuşurken.

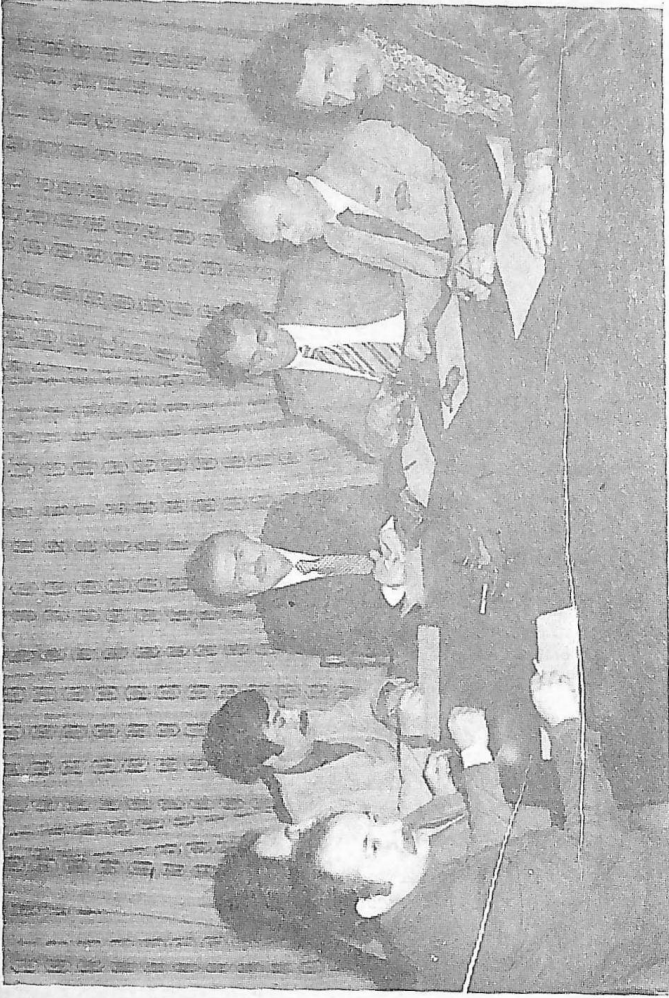

DİSK VI. Genel Kurulu, çalışmalarına 22-28 Aralık 1977 tarihleri arasında, Harbiye Şehir Tiyatrosunda başladı.

VI. Genel Kurul sonrası, DİSK Yürütme Kurulu ilk basın toplantısında.

VI. Genel Kurul sonrası, DİSK Yürütme Kurulu
ilk basın toplantısında.

**Maden-iş kolunda uzun süredir
devam eden grev ve lokavtların
bizim Maden-iş ile MESS arasında
zaman zaman sürdürülen
müzakerelerle kalkmasına yakın
bir noktaya vardığını öğrendik.
Zaman zaman da ilişkiler koptu.
Ancak yönetim değişikliğinden
sonra DiSK olarak durumu
Maden-iş'e sorduk.
Müzakerelerin yeniden başladığı
ve olumlu bir sonuca
götürülmesi için taraflar
arasında müzakerelerin devam
ettiği söylendi. O nedenle biz
DiSK olarak müzakerelerin şu
günlerde sonuca bağlanabileceği
ümidini taşıyoruz.**

DISK'te yürütme değişmiştir, fakat bu değişiklik DISK'e yeni bir kan ve daha verimli çalışmaları getirecek bir nitelik kazandırmıştır. Bu yürütme değişikliği temelde hiç bir değişime yol açmaz. DISK'e bağlı sendikalara insanlar siyasal kanaatları aynı olduğu için değil, fakat ekonomik çıkarları aynı olduğu için girerler. Böyle olunca açıktır ki, DISK'te çeşitli siyasal görüşte olan, çeşitli siyasal partilere kayıtlı kişiler bulunabilir. Bunu doğal karşılız.

Türk-iş'le aramızda kesin görüş ayrılıkları vardır. Evvela DİSK sosyalist bir örgüttür. Yine DİSK sınıf ve kitle örgütüdür.

Dolayısıyla de sınıf sendikacılığı iddiasındadır. Oysa Türk-iş'in ideolojik yönü yoktur. Ama faşizmle mücadelede, 141-142, referandum konusu, lokavtın yasalardan çıkarılması gibi belli konularda Türk-iş'le işbirliği yapabiliriz, yapmalıyız.

